

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Věry Skalické a soudců Mgr. Dagmar Bastlové a Mgr. Bc. Aleše Klempy v právní věci

žalobkyně: **M.M.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátem JUDr. Jiřím Baudysem
sídlem Kounicova 10, 602 00 Brno

proti
žalované: **Obec Želešice**, IČO: 00282952
sídlem 24. dubna 16, 664 43 Želešice
zastoupená advokátem Mgr. Robertem Holfeuerem
sídlem Purkyňova 2740/45, 612 00 Brno

za účasti
vedlejšího účastníka
na straně žalované: **Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group**, IČO: 47116617
sídlem Pobřežní 665/21, 186 00 Praha 8

o 135 600 Kč, 950 Kč

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu Brno - venkov ze dne 4. dubna 2018, č. j. 5 C 272/2013-269

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném výroku II. **mění** tak, že žaloba se zamítá.

- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku ve výši 148 748,80 Kč k rukám Mgr. Roberta Holfeuera, advokáta a vedlejšímu účastníku na straně žalované částku ve výši 8 238 Kč, to vše do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalobkyně je povinna zaplatit České republice na účet Okresního soudu Brno-venkov na náhradě nákladů řízení částku 8 150 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem soud prvního stupně zastavil řízení v části, v níž se žalobkyně domáhala po žalované zaplacení částky 3 600 Kč (výrok I.), žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni částku 132 000 Kč a částku 950 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II.), povinnost zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 82 860 Kč (výrok III.), a povinnost zaplatit České republice na účet Okresního soud Brno-venkov na náhradě nákladů řízení státu částku 8 150 Kč (výrok IV.). Vyjma nároku na bolestné ve výši 3 600 Kč, v němž řízení zastavil k částečnému zpětvzetí žaloby, soud prvního stupně shledal důvodným nárok žalobkyně na náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 84 000 Kč a ve výši 48 000 Kč za úraz, který žalobkyně utrpěla dne 18.1.2010 na neprohrnuté a neposypané zasněžené silnici žalované spočívající v poranění kotníku a dne 12.12.2010 na zledovatělém chodníku žalovaného spočívající v poranění kolene. Po provedeném dokazování zahrnujícím znalecký posudek soudem ustanoveného znalce z oboru zdravotnictví – ortopedie, chirurgie - odvětví traumatologie pohybového aparátu MUDr. Zdeňka Šmída shledal soud prvního stupně všechna tvrzení žalobkyně, zejména o porušení povinnosti zimní údržby komunikací žalovanou, druhu úrazových zranění i trvalých následků u žalobkyně, ohledně příčinné souvislosti mezi uvedeným porušením právní povinnosti a vzniklou škodou na zdraví, jakož i ohledně výše peněžitě náhrady určené znaleckým posudkem za prokázaná. Podle názoru soudu prvního stupně bylo v možnostech žalované v případě obou úrazových dějů příslušnými technickými opatřeními odstranit sníh z komunikace či zledovatělý povrch chodníku, případně zmírnit důsledky těchto závad ve schůdnosti. Současně soud prvního stupně žalobkyni přiznal ve smyslu § 121 odst. 3 obč. zák. náhradu za náklady spojené s vypracováním lékařských posudků pro účely uplatnění nároku po žalované ve výši 950 Kč. Žalobní nárok shledal důvodným navzdory zjištění o uplynutí promlčecí doby k uplatnění nároku a žalovanou vznesené námitce promlčení. Námitku promlčení označil za rozpornou s dobrými mravy, jelikož žalobkyně bez jakýchkoli odborných znalostí nebyla dostatečně informována ošetřující lékařkou o ukončení léčby ani právníkem, jak je to s odpovědností za stav komunikací, a dále s ohledem na skutečnost, že účinky promlčení lze považovat ve vztahu k osobě nesoucí trvalé následky úrazu za příliš tvrdé.
2. Proti výrokům II., III. a IV. tohoto rozsudku podala žalovaná obsáhlé odvolání z důvodů podle § 205 odst. 2 písm. b), d), e) a g) o. s. ř. s návrhem, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že se žaloba zamítá a aby žalované přiznal náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Žalovaná konkrétně spatřuje nesprávnost napadeného rozhodnutí v následujících důvodech:
 - 1) v nesprávném posouzení námitky promlčení nároku žalobkyně vznesené žalovanou a vedlejším účastníkem a souladu této námitky s dobrými mravy s přílišným důrazem na to, že žalobkyně je laik, čímž došlo k popření principu rovnosti stran soudního sporu
 - 2) v odchýlení se od judikatury Nejvyššího soudu týkající se otázky schůdnosti komunikace a předvídatelnosti překážky ve schůdnosti, ve vztahu k níž neplní v napadeném rozsudku citovaná judikatura Ústavního soudu funkci sjednocující, nýbrž toliko doplňující
 - 3) v neúplnosti a nedostatečnosti posouzení souvislosti invalidního důchodu žalobkyně s prvním úrazem

- 4) v důvěře ve věrohodnost účastnické výpovědi žalobkyně ohledně její nevědomosti o tom, kdo za škodu odpovídá, ačkoliv sama uvedla, že se před podáním žaloby opakovaně pokoušela dohodnout se žalovanou na mimosoudním řešení věci
- 5) v přiznání zpětných účinků opravě a doplnění žaloby k výzvě soudu z hlediska projednatelnosti bez ohledu na běh promlčecí doby
- 6) ve skutkovém zjištění, že za příčinou prvního úrazu byl pád, nikoliv uklouznutí, jak vyplývá z výpovědi žalobkyně, jakož i ve zjištění o místě a době pádu. Podle odvolatelky byla výpověď žalobkyně v těchto bodech nejednotná, potvrzující výpověď 80-ti leté matky žalobkyně nedostatečná a hodnocení důkazů zatížené nezohledněním dalších okolností, jako např. nedotčené schopnosti předtím i potom chodit a existence souvislého zasněžení v celé délce žalobkyní podniknuté cesty. Podle žalované mohla také žalobkyně uklouznout i na jiném pozemku, za jehož schůdnost žalovaná neodpovídá.
- 7) v nesprávných skutkových zjištěních o souvislosti nepříznivých zdravotních následků na straně žalobkyně s prvním pádem bez zohlednění onkologické léčby žalobkyně s dopadem na stav jejího lymfatického systému před prvním tvrzeným úrazem a po něm, kdy tyto pochybnosti nebyly rozptýleny posudkem znalce MUDr. Zdeňka Šmída ani jeho následným výsledkem a kdy dle závěrů znaleckého posudku MUDr. Stavrajeva oceňujícím zánět žil žalobkyně z hlediska ztížení společenského uplatnění 700 body, představuje tento více jak 60 % vzneseného nároku, za které žalovaná neodpovídá
- 8) v nezohlednění dvouletého trvání zdravotního stavu žalobkyně bez obtíží po prvním úrazu v rámci zjištění skutkového stavu věci s tím, že nebyl tvrzen ani prokázán jakýkoliv nepříznivý následek v tomto období
- 9) v právním a skutkovém závěru, že žalovaná porušila prevenční povinnost u obou úrazů, přes učinění opačných závěrů ohledně plnění či neplnění povinností při odklizení sněhu ze strany žalované ohledně prvního a druhého úrazu
- 10) v nepodloženosti kritiky plánu žalované ohledně zimní údržby při existenci nekalamitního stavu v době obou úrazů a při záměně stran komunikace ohledně prvního úrazu, kde platil rozdílný režim údržby
- 11) v absurditě požadavku, aby žalovaná zajistila v každém okamžiku na každém místě bezpečný pohyb chodců na komunikaci
- 12) v opomenutí skutečnosti, že povinnost k zahájení odstranění závad ve schůdnosti komunikací v délce 12 hodin stanovená v nařízení žalované č. 01/2009, resp. 04/2010 byla žalovanou se subdodavatelem údržby smluvně zkrácena na dobu 4 hodin
- 13) v nesprávnosti závěru o porušení prevence ze strany obce v krátké době po sobě s ohledem na blízká data obou úrazů žalobkyně a ve vyhodnocení žalobkyně jako slabší strany sporu, přestože byla od počátku řízení zastoupena advokátem, jakož i v závěru, že delší dobu trvající neznalost osoby odpovědné za vzniklou újmu na zdraví žalobkyně je zapříčiněna právní nejistotou způsobenou zásahy Ústavního soudu do ustálené judikatury týkající se odpovědnosti obcí za škody na zdraví v důsledku pádu na veřejných komunikacích
- 14) v nectění zásady rovnosti účastníků při vedení výsledku žalobkyně návodným způsobem a ve svévolném určování, kdy je použití námitky promlčení nároku žalobkyně vznesené žalovanou nepřiměřeně tvrdé
- 15) v nesprávnosti závěru o příčinné souvislosti újem na zdraví žalobkyně s tvrzenými úrazy za situace, kdy ani jeden z těchto úrazů nebyl věrohodným způsobem prokázán, bezprostředně lékařsky prozkoumán, nepříznivé zdravotní následky se projevily až po několika letech a kdy zdravotní stav žalobkyně byl lékařsky přezkoumáván až v průběhu soudního řízení; nelze v této

souvislosti přijmout závěr, že příčinnou souvislost nelze vyloučit jen z důvodu, že utrpěné úrazy pouze mohly dovést nepříznivý zdravotní stav žalobkyně

16) v nevykonatelnosti a neurčitosti rozsudku pro nevyjádření měny peněžitého plnění ve výši „132,000“ uložené žalované k zaplacení ve výroku rozsudku a

17) v nesprávném rozhodnutí o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně s ohledem na nesprávné rozhodnutí ve věci samé.

3. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání uvedla, že odvolání považuje za nedůvodné a navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný potvrzen. K odvolací námitce pod bodem 1) uvedla, že promlčecí námitka nebyla vznesena po právu, přičemž odkázala na své již dříve podané stanovisko v řízení. K námitce pod bodem 2) uvedla, že Ústavní soud ve svých nálezech šel přímo proti sjednocujícímu stanovisku Nejvyššího soudu z roku 2011, přičemž rozhodnutí Ústavního soudu jsou nadřazena rozhodnutím Nejvyššího soudu.

K námitce v bodu 3) uvedla, že invalidní důchod byl žalobkyni přiznán v důsledku poškození organismu po léčbě onkologického onemocnění, které s předmětnými úrazy nemá nic společného.

K námitce v bodě 4) uvedla, že tušila, kdo by za žalovanou škodu měl odpovídat, ale s ohledem na sjednocující stanovisko Nejvyššího soudu z roku 2011 byla přesvědčena, že by ve sporu nebyla úspěšná. Nelze tedy tvrdit, že jí běžela subjektivní promlčecí doba, neboť o odpovědnosti škůdce neměla ani elementární jistotu.

K námitce v bodě 5. uvedla, že při podání žaloby předpokládala, že celá řada okolností bude žalovanou uznána za nespornou. Žalovaná naopak zkreslovala skutečnosti v rozporu s tím, co uvedl žalobkyní navržený svědek F., vedla spor lživě s úmyslem dosáhnout promlčení nároku žalobkyně. Záznamů o úklidu komunikací žalovanou placenou firmou si žalovaná „ex post může vyrobit kolik chce“. Na danou situaci by měla být aplikována aktuální judikatura Ústavního soudu, která přenáší důkazní břemeno ohledně zdravotní dokumentace u škod na zdraví pacientů na nemocnice.

Námítky v bodě 6) a 7) žalobkyně označila za „vyslovené spekulace“. K námitkám v bodech 8) - 14) uvedla, že žalobkyně byla slyšena v procesním postavení svědkyně, takže není pravda, že jde o pouhá tvrzení. Zcela je ignorována objektivní odpovědnost obcí za stav komunikací. Pokud by byla připuštěna správnost staršího stanoviska Nejvyššího soudu, podle něhož by v případě zhoršení sjízdnosti a schůdnosti komunikací nikdo rozumný a opatrný neměl vycházet z domu, vedlo by to k fatálním následkům v dopravní infrastruktuře, kterou by neměl kdo obsluhovat.

4. Vedlejší účastník odvolání žalované zcela podpořil, zejména v pochybnosti o datu prvního úrazu a v nesouhlasu se zdůvodněním rozporu námitky promlčení s dobrými mravy. Data ustálení zdravotního stavu žalobkyně po obou úrazech jednoznačně svědčí ve prospěch promlčení nároku žalobkyně. Navrhl, aby bylo rozhodnutí soudu prvního stupně změněno tak, že se žaloba zamítá, případně aby bylo toto rozhodnutí zrušeno a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
5. Odvolací soud po přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně a doplnění dokazování výsledkem svědka Z.F. k okolnostem druhého úrazu žalobkyně dospěl k závěru, že žaloba je zcela nedůvodná, a proto rozsudek soudu prvního stupně rozsudkem ze dne 18.9.2019, č.j. 44 Co 452/2018-357 (dále též jen: „předchozí rozsudek“) změnil tak, že žalobu zamítl. Ohledně prvního úrazu dospěl k závěru, že nárok na náhradu škody je promlčený. Po předstření všech možných okamžiků počátku běhu promlčecí lhůty dospěl k závěru, že k promlčení nároku žalobkyně došlo i v případě nejzazšího možného data, kdy se žalobkyně prokazatelně dozvěděla o vzniku škody a o trvalosti následků prvního úrazu. Neshledal důvody pro upřednostnění náhrady škody proti námitce promlčení, připuštěné judikaturou Nejvyššího soudu. Naproti tomu k promlčení nároku na náhradu škody z druhého úrazu podle odvolacího soudu nedošlo. Odvolací soud však shledal nárok žalobkyně nedůvodným pro nesplnění podmínek pro náhradu škody podle § 27 odst. 3

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Remešová.

zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích v platném znění, protože zledovatělý chodník nebyl závadou ve schůdnosti ve smyslu § 26 odst. 7 cit. zákona, která je podmínkou pro přiznání náhrady škody na zdraví. Podle odvolacího soudu nebyla změna stavu chodníku pro žalobkyni nepředvídatelnou, tudíž se nemohlo jednat o závadu ve schůdnosti. V rámci poučení o opravných prostředcích odvolací soud poučil účastníky o tom, že proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

6. K ústavní stížnosti žalobkyně Ústavní soud nálezem ze dne 14.5.2020, sp. zn. II. ÚS 4100/19, citovaný rozsudek odvolacího soudu zrušil pro porušení práva žalobkyně na ochranu tělesné a duševní integrity podle čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení. V případě prvního úrazu Ústavní soud dovodil, že odvolací soud se oproti názoru žalobkyně při posouzení počátku promlčení nároku žalobkyně na odškodnění bolestného a ztížení společenského uplatnění za první úraz (Ústavní soud ve svém nálezu v této souvislosti zjevným nedopatřením opakovaně hovoří pouze o přezkoumání posouzení počátku běhu promlčecí doby odvolacím soudem ohledně odškodnění „bolestného“, ačkoliv po částečném zastavení řízení soudem prvního stupně zůstal předmětem řízení toliko nárok na odškodnění „ztížení společenského uplatnění“, viz část C nálezu) nedopustil nelogické argumentace, předeštel všechny možné okamžiky počátku běhu promlčecí doby a že se s touto otázkou vypořádal správně. Dále uvedl, že Ústavnímu soudu nepřísluší přehodnocovat závěry odvolacího soudu, které jsou interpretací podústavního práva a jeho aplikací na obecnými soudy zjištěný skutkový stav.
7. V případě druhého úrazu Ústavní soud vytknul odvolacímu soudu, že se s ohledem na závěry dřívější judikatury (zejména nálezu sp. zn. I. ÚS 2315/15) nezabýval otázkou, nakolik vlastník komunikace dodržel svou povinnost zajistit, aby chodník umožňoval bezpečný pohyb chodců a nakolik žalobkyně dodržela povinnost předejít vzniku újmy. Odvolací soud podle názoru Ústavního soudu ve svém rozhodnutí vycházel z ústavně nekonformního závěru, že odpovědnost za závady ve schůdnosti se týká jen nepředvídatelných závad. Ačkoliv žalobkyně mohla utrpět újmu na zdraví kvůli tomu, že vlastník komunikace či její správce porušili svou právní povinnost, odvolací soud paušálně vyloučil jejich odpovědnost ústavně nekonformním výkladem právních předpisů a upřel tak žalobkyni možnost domoci se náhrady za újmu na zdraví. Ústavní soud dále odmítl námitku žalobkyně směřující do výroku II. původního rozsudku odvolacího soudu, v němž byla žalované přiznána náhrada nákladů řízení za zastoupení advokátem před soudy obou stupňů se závěrem, že u menších obcí lze obecně presumovat, že nejsou materiálně ani personálně vybaveny dostatečně, aby hájily své zájmy samy bez zastoupení advokátem, neprokáže-li se opak. S ohledem na uvedené tudíž nepovažoval za ústavně problematický či zasahující do základních práv stěžovatelky postup odvolacího soudu, který přiznal žalované plnou náhradu nákladů řízení za zastoupení advokátem bez explicitního vysvětlení této úvahy. Konečně Ústavní soud vytkl odvolacímu soudu nesprávné poučení účastníků řízení o nepřípustnosti dovolání proti svému rozsudku, přestože přípustnost dovolání závisí v daném případě na posouzení podmínek podle § 237 o. s. ř., jehož výsledek závisí na úvaze Nejvyššího soudu.
8. Odvolací soud poté, co byl jeho předchozí rozsudek zrušen Ústavním soudem a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, opětovně přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v mezích uplatněných odvolacích důvodů a v intencích závazného právního názoru Ústavního soudu, jakož i řízení předcházející rozhodnutí soudu prvního stupně, a opětovně dospěl k závěru, že odvolání žalované je třeba považovat za opodstatněné. Vyšel přitom z doplnění dokazování ve vztahu k druhému úrazu výslechem svědka Z.F., které bylo provedeno odvolacím soudem v rámci dřívějšího ústního jednání dne 12.9.2019.
9. Pokud jde o promlčení nároku žalobkyně na odškodnění ztížení společenského uplatnění z titulu prvního úrazu, zde odvolací soud v podrobnostech a pro stručnost odkazuje na důvody shrnuté v bodech 10, 20, 23 svého předchozího rozsudku ze dne 18.9.2019, kde se s touto otázkou vypořádal. S odkazem na závěry Ústavního soudu učiněné v jeho shora citovaném nálezu nemá, co Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Remešová.

by na nich měnil. Z uvedeného tedy plyne, že veškeré nároky na odškodnění bolesti, jakož i ztížení společenského uplatnění uplatněné žalobkyní v souvislosti s prvním úrazem, který měla utrpět dne 18.1.2010, jsou promlčeny. Odvolací soud setrval i na svém dříve učiněném závěru, podle něhož nelze shledat důvody ani pro upřednostnění náhrady škody proti námitce promlčení vznesené žalovanou. Ostatně ani Ústavní soud ve svém citovaném nálezu dříve zformulovaný závěr odvolacího soudu, jímž současně nepřipustil úvahy soudu prvního stupně ohledně rozporu námítky promlčení s dobrými mravy u prvního úrazu, nijak nezpochybnil. Žalobní nárok z titulu prvního úrazu je tedy třeba považovat z uvedených důvodů za promlčený a nelze ho soudem přiznat.

10. Namítala-li žalobkyně, že k uplatnění jejích nároků u soudu po uplynutí promlčecí doby došlo v důsledku liknavého přístupu žalované při předsoudním uplatnění nároku u žalované, odvolací soud se v souvislosti s prvním úrazem těmito námitkami nezabýval, jelikož se jednalo o nové skutečnosti, které dosud nebyly (ač mohly být) v řízení tvrzeny, a jejichž projednání je v odvolacím řízení nepřípustné (§ 205a o. s. ř.)
11. V případě druhého úrazu, který se měl žalobkyni přihodit dne 12.12.2010, je pak třeba oproti soudu prvního stupně konstatovat (jak to již odvolací soud v minulosti učinil – viz bod 21 a násl. odůvodnění předchozího rozsudku), že nárok žalobkyně na odškodnění ztížení společenského uplatnění za tuto újmu na zdraví není promlčen.
12. Z uvedeného důvodu se odvolací soud opětovně zabýval podmínkami objektivní (speciální) odpovědnosti žalované za vzniklou újmu na zdraví žalobkyně v režimu zákona o pozemních komunikacích a v intencích nálezu Ústavního soudu navíc rovněž tak i podmínkami případné subjektivní (obecné) odpovědnosti žalované v režimu občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.
13. Podle § 27 odst. 3, 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, *vlastník komunikace nebo chodníku je povinen nahradit škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo příjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit. Prováděcí předpis blíže vymezí rozsah, způsob a časové lhůty pro odstranění závad ve sjízdnosti dálnice, silnice a místní komunikace. Obec stanoví nařízením rozsah, způsob a lhůty odstraňování závad ve schůdnosti chodníků, místních komunikací a příjezdních úseků silnic.*
14. Pokud jde o otázku objektivní odpovědnosti za újmu na zdraví vzniklou žalované při druhém úrazu, odvolací soud opětovně dospěl k závěru, že tato na straně žalované dána není, a to s ohledem na výpověď svědka Z.F. vyslechnutého též v odvolacím řízení, jenž byl přímým účastníkem a pozorovatelem této škodní události a uvedl, že žalobkyně uklouzla na náledí, které bylo „všude“. V této souvislosti odvolací soud odkazuje na bod 25. odůvodnění jeho předchozího rozsudku. Odvolací soud za daného skutkového stavu shodně jako v předchozím svém rozhodnutí dovedl, že v daném případě se nemohlo jednat o nepředvídatelnou překážku ve schůdnosti, jelikož žalobkyně věděla, jaký je stav jí použité komunikace, která svým stavem hrozila uklouznutím.
15. Pokud jde o posouzení otázky subjektivní odpovědnosti, i v tomto případě odvolací soud dovedl, že na straně žalované není ani tato odpovědnost za újmu na zdraví žalobkyně dána.
16. S ohledem na znění § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, obecně platí, že práva na náhradu škody vzniklé porušením právních povinností stanovených právními předpisy, k němuž došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je nutno posuzovat podle dosavadních právních předpisů lhůty podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění účinném do 31.12.2013 (dále jen: „obč. zák.“).
17. Podle § 420 odst. 1 obč. zák. *každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.*
18. Podle § 415 obč. zák. *každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.*

19. Podle § 45 prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb. k zákonu o pozemních komunikacích *odst. 1 správci komunikací zabezpečují zimní údržbu tak, aby pokyn k zahájení příslušného zásahu byl vydán neprodleně po zjištění jeho potřeby a aby pluhování bylo prováděno již v průběhu spadu sněhu a podle potřeby i po jeho skončení. Podle odst. 2 téhož ustanovení doba od zjištění vzniku závady ve sjízdnosti dálnice nebo silnice do doby výjezdu prvních mechanismů ke zmírnění této závady nesmí být v zimním období delší než 30 minut. Mimo zimní období se závady ve sjízdnosti zmírňují bez průtahů. Podle odst. 3 vlastními výkony posypu musí být zajištěna sjízdnost v těchto časových lhůtách od výjezdu posypových mechanismů: a) na dálnicích a rychlostních silnicích do 2 hodin, b) na silnicích zařazených do I. pořadí do 3 hodin, II. pořadí do 6 hodin, III. pořadí do 12 hodin. Podle odstavce 4 lhůty uvedené v odstavci 3 platí pro dálnice a silnice zařazené do I. pořadí po celých 24 hodin, pro silnice zařazené do II. a III. pořadí po dobu stanovenou v plánu zimní údržby.*
20. Žalovaná obec měla pro účely plánu zimní údržby komunikací v obci, jejichž součástí jsou i chodníky, přijato nařízení č. 1/2010. Občané obce se mohli seznámit s obsahem tohoto nařízení, tedy i s tím, kdy bude prováděna údržba komunikací. Přestože soud prvního stupně vyhodnotil, že 12-ti hodinový časový limit od počátku zhoršení sjízdnosti pro zahájení prací při údržbě stanovený v uvedeném nařízení pro předmětný chodník se mu jeví jako nedostatečný, v řízení nebylo prokázáno, že by si žalovaná v tomto limitu nesplnila svoji povinnost k odstraňování či zmírňování závad ve schůdnosti této pěší komunikace na ulici 25. dubna v obci žalované, kde došlo k druhému úrazu žalobkyně. Uvedený časový limit ostatně není ani v rozporu se lhůtou stanovenou v prováděcí vyhlášce č. 104/1997 Sb. k zákonu o pozemních komunikacích č. 13/1997 Sb., která uvedený časový limit upravuje ve shora citovaném § 45.
21. Bylo-li v řízení z výpovědi svědka F. zjištěno, že později, kdy se vracel z nákupu v místním obchodě, probíhal posyp předmětného chodníku tvořícího součást místní komunikace, kde došlo k pádu žalobkyně, je zřejmé, že žalovaná si své preventivní povinnosti k odstraňování či zmírňování závad ve schůdnosti ve stanovené době splnila, což dokládá i výkaz činnosti zaměstnanců obce, z něhož vzal soud prvního stupně za prokázané (srov. odst. 24 odůvodnění rozsudku), že dne 11.12.2010 probíhalo odhrnování sněhu v době od 9:30 hodin do 16:30 hodin a inkriminovaného dne 12.12.2010 probíhalo solení chodníků v době od 7:00 do 10:00 hodin. Nejpozději tedy k solení na předmětné komunikaci muselo dojít v 10:00 hodin. Podle názoru soudu je třeba tento časový průběh údržby považovat i s přihlédnutím k tomu, že se jednalo o neděli – den pracovního klidu - za přiměřených okolností. S ohledem na uvedené tak žalovaná obec podle názoru odvolacího soudu neporušila svoji právní povinnost ve smyslu předcházení škodám, tj. ani z titulu své subjektivní (obecné) odpovědnosti za škodu v režimu § 420 obč. zák.
22. V této souvislosti je třeba přisvědčit také odvolací námitce žalované, že soud prvního stupně při úvahách, zda žalovaná nepřekročila svoje zákonné zmocnění k vyloučení komunikace s malým komunikačním významem ze zimní údržby, vzal nesprávně v potaz z pohledu druhého úrazu irelevantní skutkové zjištění, že žalovaná vyloučila z plánu údržby levou stranu ulice 25. dubna, když je nepochybné, že druhý úraz se stal na opačné - pravé straně ulice, která nebyla vyloučena z údržby.
23. Naproti tomu na straně žalobkyně lze dovodit porušení generální prevenční povinnosti ve smyslu § 415 obč. zák. tím, že ačkoliv jí byl stav komunikace znám, když do místa úrazu z místa svého bydliště ušla po předmětné komunikaci vzdálenost několika set metrů, v řízení netvrdila naléhavé okolnosti ohrožení zdraví matky nebo jiné okolnosti, které by ji nutily předmětného nedělního rána v 8:15 hodin, tedy v poměrně časnou ranní dobu pro daný den pracovního klidu, matku jít navštívit. Žalobkyně v řízení tvrdila, že své matce nesla oběd. S přihlédnutím k době úrazu a uvedenému důvodu cesty a vědomosti žalobkyně o zledovatěném stavu komunikace po celé délce, potvrzeném výpovědí svědka F., je tak zřejmé, že žalobkyně za této situace mohla v místě svého bydliště vyčkat do doby, kdy bude chodník posypán, což mohlo být maximálně do dvou hodin (do 10:00 hodin) od doby, kdy se žalobkyně vydala na cestu, jak o tom svědčí výpověď svědka F. a výše konstatované zjištění o průběhu solení z výkazu činnosti zaměstnanců obce. Žalobkyně pak po již posypaném a takto ošetřeném chodníku mohla vyrazit za svojí matkou bez rizika pádu na komunikaci.

Shodu s prvopisem potvrzuje Lenka Remesová.

24. Za této situace, kdy v případě prvního úrazu došlo k promlčení nároku na odškodnění újm na zdraví a kdy u druhého úrazu nebylo shledáno porušení právní povinnosti na straně žalované, jak z pohledu podmínek objektivní tak i subjektivní odpovědnosti za vzniklou újmu na zdraví žalobkyně, je tedy třeba považovat za nedůvodný i nárok žalobkyně na úhradu nákladů spojených s uplatněním nároku ve výši 950 Kč (k tomu blíže viz odůvodnění původního rozsudku odvolacího soudu v bodě 27.).
25. Pokud žalobkyně v druhém odvolacím řízení v rámci ústního jednání navrhovala doplnění dokazování o lékařskou zprávu k doložení skutečnosti, že v lednu 2010 neměla žádné potíže s pohybovým ústrojím, a v podání ze dne 28.9.2020 důkazy o hlášení obou škodných událostí vedlejšímu účastníku na straně žalované, kromě toho, že se v daném případě jedná o návrhy nových důkazů, které nespĺňují kritéria přípustnosti v odvolacím řízení ve smyslu § 205a o. s. ř., přesto odvolací soud nad rámec uvádí, že tyto důkazy jsou s přihlédnutím ke shora učiněným závěrům o promlčení nároku u prvního úrazu a tom, že žalovaná v případě druhého úrazu neporušila žádnou svoji právní povinnost, pro řízení zcela irelevantní. Proto nebyly v odvolacím řízení provedeny.
26. Stejně tak irelevantní je podle názoru odvolacího soudu i žalobkyní učiněný odkaz na nález Ústavního soudu ze dne 11.3.2014 sp. zn. II. ÚS 1667/12 s ohledem na tvrzení žalobkyně, že nemohla riskovat procesní neúspěch u soudu s předmětným nárokem na náhradu škody v dřívější době, kdy platila starší judikatura k odpovědnosti obcí za závady ve schůdnosti chodníků, jež byla později překonána nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2315/15, když žalobkyni nic nebránilo, byla-li o nesprávnosti starší judikatury přesvědčena, se se svým nárokem obrátit na soud a přesvědčit jej o správnosti svého odlišného právního názoru a důvodnosti svého nároku, což ostatně musel učinit i stěžovatel v citované věci projednávané před Ústavním soudem pod sp. zn. I. ÚS 2315/15. Žalobkyní prosazované pojetí by fakticky vedlo k absurdnímu závěru, podle něhož by poškozený mohl svůj nárok na náhradu škody uplatnit bez ohledu na běh promlčecí doby kdykoliv poté, kdy se dodatečně změní dosavadní rozhodovací praxe soudů. Takový přístup by vedl k nepřiměřenému zásahu do právní jistoty, což je nepřípustné.
27. S ohledem na uvedené lze tedy označit rozsudek soudu prvního stupně za věcně nesprávný v celém jeho rozsahu. Na základě všech těchto skutečností proto odvolací soud, aniž by se musel vypořádávat i s dalšími odvolacími námitkami žalované, rozsudek soudu prvního stupně výrokem I. změnil v napadeném výroku II. tak, že žalobu v celém rozsahu, tj. v rozsahu částky ve výši 132 000 Kč a 950 Kč, zamítl [§ 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř.].
28. Závislý výrok II. o náhradě nákladů před soudy obou stupňů se opírá o ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o.s.ř. a vychází ze skutečnosti, že žalovaná byla v řízení zcela úspěšná a náleží jí tak i v souladu se stanoviskem Ústavního soudu, obsaženém v části D. jeho nálezu, náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů za zastoupení advokátem. Taktéž procesně úspěšnému vedlejšímu účastníku na straně žalované náleží náhrada nákladů řízení za řízení před oběma stupni v podobě paušální náhrady ve smyslu vyhlášky č. 254/2015 Sb.
29. Co se týče žalované jedná se o náhradu nákladů za zastoupení advokátem dle § 7 bod 5. a § 8 odst. 1 vyhlášky 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen: „vyhláška“), tj. náhrada odměny za řízení před soudem prvního stupně, tj. 2 úkony právní služby á 6 580 Kč (z původní částky 136 450 Kč do částečného zpětvezetí žaloby z 15.12.2014 v částce 3 600 Kč) z toho 1 úkon převzetí a příprava věci včetně porady s klientem, 1 úkon za písemné vyjádření z 30.4.2014, dále 9 úkonů právní služby á 6 420 Kč (z částky 132 950 Kč zbývající po částečném zpětvezetí) za 3 písemná vyjádření z 1.10.2015, 2.1.2017, 11.7.2017 a 6 úkonů za účast na 4 jednáních u soudu prvního stupně dne 2.3.2015, 29.6.2015, 30.9.2015, 23.11.2015), k tomu 11 paušálů hotových výloh á 300 Kč dle § 13 odst. 3 vyhlášky, dále náhrady odměny za 5 úkonů právní služby v sazbě á 6 420 Kč za úkony v původním odvolacím řízení (sepis a podání odvolání, účast u jednání u odvolacího soudu dne 14.11.2018, písemné vyjádření k výzvě odvolacího soudu z 27.11.2018, účast u jednání u odvolacího soudu dne 5.6.2019, 12.9.2019), k tomu 5 paušálů hotových výloh á 300 Kč ke

každému úkonu, náhrada odměny za 2 úkony právní služby v sazbě á 6 420 Kč v dalším odvolacím řízení (účast u jednání dne 14.10.2020 za dva úkony) a k tomu 2 paušály hotových výloh á 300 Kč a zaplacený soudní poplatek za odvolací řízení ve výši 2 000 Kč. To vše vyjma soudního poplatku zvýšeno o DPH 21 % ve výši 25 468,80 Kč. Celkem tak náhrada nákladů řízení žalované za zastoupení advokátem před soudy obou stupňů a za zaplacený soudní poplatek za odvolací řízení činí částku ve výši 148 748,80 Kč.

30. V případě vedlejšího účastníka na straně žalované se jedná o nárok na náhradu nákladů řízení dle vyhlášky č. 254/2015 Sb. v částce 5 374 Kč za řízení před soudem prvního stupně (náhrada za účasti u jednání 2.3.2015, 29.6.2015, 30.9.2015, 23.11.2015, 30.9.2016, 11.10.2017, 6.11.2017 á 300 Kč jednání, náhrada za jízdné za cesty veřejnou dopravou – vlakem ze Žďáru nad Sázavou k soudu do Brna a zpět a jízdné po městě Brně k uvedeným jednáním, tj. 6 x 286 Kč, dále paušální náhrada 300 Kč za účast u ústního jednání dne 4.4.2018 a k tomu náhrada jízdného v částce 302 Kč za cestu ze Žďáru n. S. k jednání do Brna a cestu veřejnou dopravou po městě Brně) a v částce 2 564 Kč za původní odvolací řízení (náhrada za účasti u jednání 14.11.2018, 21.11.2018, 5.6.2019, 12.9.2019 á 300 Kč / jednání a náhrada jízdného v částce 308 Kč za každou cestu vlakem k jednání ze Žďáru n. S. do Brna a zpět a cestu veřejnou dopravou po městě Brně) a paušální náhradu nákladů za účast u jednání u odvolacího soudu dne 14.10.2020 v částce 300 Kč. Celkem je tak žalobkyně povinna uhradit vedlejšímu účastníkovi na straně žalované na náhradě nákladů za řízení před oběma stupni částku ve výši 8 238 Kč.
31. Výrokem III. dále odvolací soud rozhodl o nákladech řízení státu – za znalečné znalce MUDr. Šmídka – ve výši 8 150 Kč, které soud prvního stupně uhradil. Povinnost k úhradě této částky státu přechází s ohledem na výsledek řízení na procesně zcela neúspěšnou žalobkyni.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Brno 14. října 2020

JUDr. Věra Skalická v. r.
předsedkyně senátu